

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME
DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp besluit van de Vlaamse Regering betreffende de
vrijwillige stopzetting van varkensstallen
- Principiële goedkeuring

Op 23 februari 2022 werd binnen de Vlaamse Regering een akkoord bereikt over de aanpak van het stikstofprobleem. In dat akkoord zijn verschillende maatregelen opgenomen. De Vlaamse Regering besliste onder meer dat in 2022 een oproep tot vrijwillige stopzetting georganiseerd wordt voor alle exploitaties waar varkens gehouden worden met een impactscore hoger dan 0,5%.

Met het voorliggende ontwerp van besluit worden de nadere regels bepaald met betrekking tot de oproep tot vrijwillige stopzetting.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Omgeving

Beleidsveld: Omgeving en natuur

ISE 12. Water

SD 7. De nutriëntenverliezen vanuit de land- en tuinbouw naar het oppervlakte- en grondwater verder verminderen

OD 1. Onderlinge afstemming Vlaams landbouwbeleid, MAP 6 en stroomgebiedbeheerplannen

OD 3. Handhaving mestbeleid versterken door efficiëntere controlemethodes en innovatie

ISE 11. Lucht

SD 1. We gaan voor zuivere lucht

OD 7. Emissies in de industrie en landbouw verminderen

Beleidsdomein: Landbouw en Visserij

Beleidsveld: Landbouw en Zeevisserij

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande ontwerp van besluit werd uitgewerkt op basis van de conceptnota PAS van 23 februari 2022 (VR 2022 2302 MED.0068/2).

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2022/158 van 27 april 2022.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Om tot een gunstige staat van instandhouding te komen van de Europees te beschermen natuur is een reductie van ammoniakuitstoot, onder meer afkomstig van varkensbedrijven, noodzakelijk. Om deze doelstelling te bereiken wordt er voorzien in stimulerende maatregelen om tot de vrijwillige stopzetting te komen van stallen waar varkens worden gehouden. Het verlenen van stopzettingsvergoedingen en sloopvergoedingen moet de exploitanten en eigenaars aanzetten om over te gaan tot een vrijwillige stopzetting.

De vrijwillige stopzetting van stallen waar varkens gehouden worden moet bijdragen aan de inspanningen om tegen 2030 30% minder varkens in Vlaanderen te hebben en op deze wijze de ammoniakuitstoot afkomstig van varkensstallen aanzienlijk te reduceren.

Enkel die exploitaties waarbij wordt vastgesteld dat zij in belangrijke mate bijdragen aan de depositie van ammoniakemissies in gebieden met Europees te beschermen natuur komen in aanmerking voor een stopzettingsvergoeding of sloopvergoeding. Het gaat dan met name over exploitaties met een impactscore hoger dan 0.5%. De exploitanten kunnen ook steeds zelf een impactscore berekenen, en dit via de onlinetoepassing 'impactscore NH3'. Indien wordt vastgesteld dat de berekening van de impactscore op een correcte wijze werd uitgevoerd en op basis van correcte gegevens, dan wordt het resultaat van de door de exploitant uitgevoerde berekening beschouwd als de impactscore, op basis waarvan bepaald wordt of de betreffende exploitatie in aanmerking komt voor een stopzettingsvergoeding of sloopvergoeding.

De stopzettingsvergoeding of sloopvergoeding kan enkel aangevraagd worden voor het stopzetten, in zijn geheel, van een varkensstal. De gedeeltelijke stopzetting van een varkensstal komt niet in aanmerking voor een stopzettingsvergoeding of een sloopvergoeding.

De vergoedingsregeling in het voorliggend ontwerp van besluit wordt aangemeld bij de Europese Commissie. Pas nadat de Europese Commissie, overeenkomstig de richtsnoeren van de Europese Unie voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsgebieden, de vergoedingsregeling verenigbaar met de interne markt heeft verklaard, kunnen er vergoedingen verstrekt worden. In dit kader dienden de relevante bepalingen van de vermelde richtsnoeren als basis voor de uitwerking van verschillende bepalingen van het voorliggend ontwerp van besluit.

Er wordt een commissie tot beoordeling van de aanvragen van een stopzettingsvergoeding of sloopvergoeding opgericht. Deze commissie heeft onder meer tot opdracht om de aanvragen van een stopzettingsvergoeding of sloopvergoeding te beoordelen en na te gaan of voldaan is aan alle

relevante voorwaarden. Tevens staat deze commissie in voor de bezwaarbehandeling en de uitbetaling van de goedgekeurde stopzettingsvergoedingen of sloopvergoedingen.

De verstrekking van de vermelde vergoedingen gebeurt in twee fasen. In een eerste fase dient men een aanvraag in om in aanmerking te komen voor een stopzettingsvergoeding of een sloopvergoeding. De commissie controleert of de relevante voorwaarden vervuld zijn om in aanmerking te komen voor de stopzettingsvergoeding of sloopvergoeding. Bij een positief resultaat geeft de commissie aan de aanvrager de door haar berekende stopzettingsvergoeding of sloopvergoeding mee. In het geval dat de betrokken partijen hiermee akkoord gaan, kan men binnen een bepaalde termijn een aanvraag indienen tot uitbetaling van de stopzettingsvergoeding of sloopvergoeding. Na controle van de relevante voorwaarden gaat de commissie over tot de uitbetaling van de betreffende vergoedingen.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Het voorliggend ontwerp van besluit bevat 17 artikelen.

In **artikel 1** van voorliggend ontwerp van besluit worden de belangrijkste begrippen gedefinieerd.

Artikel 2 bepaalt dat de verlening van de stopzettingsvergoeding en de sloopvergoeding beperkt is tot de goedgekeurde begrotingskredieten en afhankelijk is van de naleving van de voorwaarden opgenomen in het besluit.

Artikel 3 stelt dat de betreffende vergoedingen slechts verleend kunnen worden na het akkoord van de Europese Commissie, overeenkomstig de voorwaarden, vermeld in 1.2.2.1 . van de richtsnoeren van de Europese Unie voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsgebieden. Vermeld artikel verduidelijkt tevens de gevallen waarbij de steunverlening, overeenkomstig de vermelde richtsnoeren, niet kan worden toegekend.

In **artikel 4** worden de voorwaarden beschreven waaraan voldaan moet zijn om in aanmerking te komen voor de stopzettingsvergoeding. Deze voorwaarden werden uitgeschreven in lijn met de relevante bepalingen van de richtsnoeren van de Europese Unie voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsgebieden.

Enkel die exploitaties met een impactscore hoger dan 0,5% komen in aanmerking. De impactscore is een desktop berekening uitgevoerd door het VITO waarvan de uitkomst de procentuele bijdrage is van de inrichting, aan de kritische depositiewaarde van zowel de actuele oppervlaktes van habitattypes binnen de speciale beschermingszones aangewezen in uitvoering van de Habitatrichtlijn als van de potentiële oppervlaktes van habitattypes in zoekzones voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen van dezelfde speciale beschermingszones. Het betreft de procentuele bijdrage voor enerzijds vermesting of eutrofiëring en anderzijds voor verzuring. De berekeningen werden uitgevoerd met de emissies van de dieren, staltypes en coördinaten van het stalperceel aangegeven bij de mestbank voor het productiejaar 2020. De lijst met diertypes, stalssystemen en bijhorende ammoniak emissiefactoren is gebaseerd op de informatie uit het Richtlijnenboek Landbouwdieren.

Exploitanten hebben ook steeds de mogelijkheid om zelf de impactscore voor hun exploitatie te berekenen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de onlinetoepassing 'impactscore NH3'.

Aansluitend op de bepalingen van de richtsnoeren van de Europese Unie voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsgebieden bepaalt vermeld artikel dat de productiecapaciteit van de betreffende stal gedurende 5 jaar voorafgaand aan de indiening van de aanvraag voor de stopzettingsvergoeding onafgebroken benut werd. Bij de bepaling of de productiecapaciteit onafgebroken benut werd, wordt rekening gehouden met de gebruiken inzake het houden van varkens.

Vermeld artikel stelt vast dat de stopzetting gemeld moet worden overeenkomstig artikel 98 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning. Vermeld artikel stipuleert tevens de voorwaarden waaraan voldaan moet zijn nadat de stopzetting formeel werd gemeld. Zo worden in de betreffende stal geen dieren meer gehouden, worden de betreffende nutriëntenemissierechten, na annulering van de niet-ingevulde nutriëntenemissierechten, geannuleerd en mag de betreffende exploitatie geen vergunning aanvragen die zou leiden tot een verhoging, ten opzichte van de situatie na de stopzetting, van de NH₃-emissies.

Wanneer de stallen niet worden gesloopt, wordt de aanwezige stalinrichting zoals voeder- en waterinstallaties verwijderd.

Wanneer de stallen niet worden gesloopt en niet verder gebruikt worden voor landbouwactiviteiten moet worden voldaan aan de wetgeving over de zonevremde functiewijziging en moet een functiewijziging worden aangevraagd en verkregen zijn op het moment dat de nieuwe functie van start gaat. De nieuwe mogelijke functies van de stallen zijn dus gelimiteerd.

Artikel 5 stelt per dieren categorie de hoogte van de stopzettingsvergoeding vast. De hoogte van de stopzettingsvergoedingen werd berekend op basis van concrete verplichte stopzettingsdossiers van gesloten varkensbedrijven volgens de vergoedingsregels voor onteigening.

Artikel 6 bevat de nadere regels inzake de vaststelling van het aantal aanwezige dieren in de betreffende stal. De Vlaamse Landmaatschappij beschikt via de gegevens van de Mestbankaangifte, per exploitatie, over het aantal aanwezige dieren. In bepaalde gevallen kan op basis van deze gegevens het aantal aanwezige dieren per varkensstal vastgesteld worden. Dit is bijvoorbeeld het geval indien er zich op een exploitatie slechts één varkensstal bevindt. Logischerwijze hebben alle varkens die aangegeven werden in de Mestbankaangifte dan betrekking op die ene varkensstal. In het geval het aantal aanwezige dieren niet op basis van de gegevens van de Mestbankaangifte vastgesteld kan worden, dan bevat vermeld artikel 5 een berekeningsformule, naar rato van het aantal vergunde plaatsen, om het aantal aanwezige dieren vast te stellen.

In **artikel 7** worden de voorwaarden bepaald waaraan voldaan moet zijn om in aanmerking te komen voor de sloopvergoeding. Ook deze voorwaarden werden uitgeschreven in lijn met de relevante bepalingen van de richtsnoeren van de Europese Unie voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsgebieden.

Enkel stallen waarvoor een aanvraag voor stopzettingsvergoeding werd goedgekeurd, komen in aanmerking voor een sloopvergoeding. De mogelijkheid bestaat om ook voor erfverharding die zich situeert aan de betreffende stal een sloopvergoeding aan te vragen. Van belang is ook dat de sloop slechts een aanvang kan nemen nadat alle nodige vergunningen voor de betreffende sloopwerken werden bekomen en dat de sloopwerken worden uitgevoerd overeenkomstig de regels inzake sloopwerken.

Artikel 8 stelt de hoogte van de sloopvergoedingen vast. De hoogte van de sloopvergoeding van varkensstallen werd berekend op basis van concrete dossiers van de afbraak van varkensstallen en heeft betrekking op de sloop van het gebouw en de erfverharding. De hoogte van de sloopvergoeding van erfverharding werd berekend op basis van concrete dossiers van de afbraak van (erf)verharding. Het betreft een gemiddelde gebaseerd op regelmatige offertes voor de afbraak, afvoer en van betonverharding of semiverharding in steenslag. *De sloopvergoeding is cumuleerbaar*

met premies voor het verwijderen van asbest. Om te vermijden dat door de cumulatie van beide vergoedingen meer dan 100 % wordt vergoed van de kosten van sloop en afvoer, wordt openomen dat de forfaitaire sloopvergoeding cumuleerbaar is tot zover de totale subsidie niet meer dan 100 % van de sloopkost bedraagt.

Artikel 9 bepaalt de nadere regels inzake de oprichting en taakomschrijving van de commissie voor vrijwillige stopzetting van varkensstallen.

Artikel 10 bevat de nadere bepalingen aangaande de aanvraag voor een stopzettingsvergoeding en sloopvergoeding. De aanvrager zal slechts één aanvraag moeten indienen, die ofwel louter betrekking heeft op de stopzettingsvergoeding, ofwel betrekking heeft op de stopzettingsvergoeding en de sloopvergoeding. Vermeld artikel 8 bepaalt de gegevens die verstrekt dienen te worden bij de betreffende aanvraag alsook de documenten die bijgevoegd dienen te worden.

Artikel 11 bepaalt dat de aanvragen in een bepaalde volgorde worden afgehandeld. Die exploitaties, waartoe de stal behoort waarvoor de vergoeding wordt gevraagd, met een hogere impactscore worden steeds eerder behandeld dan die exploitaties met een lagere impactscore. Op deze wijze wordt gegarandeerd dat exploitaties met het grootste vervuilende karakter bij voorrang een aanbod tot vergoeding krijgen. Om de sloop van de betreffende stal te stimuleren bepaalt vermeld artikel dat ter bepaling van de volgorde van afhandeling, een bepaalde factor wordt opgeteld bij de impactscore van de exploitatie, in het geval dat de aanvraag tevens betrekking heeft op een sloopvergoeding.

In **artikel 12** worden de nadere regels bepaald aangaande de wijze waarop en de termijnen waarbinnen de aanvraag door de commissie wordt behandeld. De commissie geeft hierbij de mogelijkheid aan de aanvrager om, in het geval van een onvolledige aanvraag, alsnog de nodige gegevens of documenten te verstrekken. Uiterlijk 120 dagen na het afsluiten van de periode waarbinnen een aanvraag ingediend kon worden, ontvangen de ondertekenaars van de betreffende aanvraag de beslissing van de bevoegde commissie. Indien één of meerdere van de ondertekenaars niet akkoord gaan, kunnen zij, binnen de 30 dagen na ontvangst van de betreffende beslissing, bezwaar aantekenen.

Artikel 13 bepaalt dat de exploitant, in het geval van een stopzettingsvergoeding, of de eigenaar van de stal, in het geval van een sloopvergoeding, respectievelijk uiterlijk één jaar en twee jaar na ontvangst van de initiële beslissing van de commissie, een aanvraag kan indienen tot uitbetaling van de betreffende vergoeding.

In **artikel 14** wordt gesteld dat de betreffende vergoeding uiterlijk zestig dagen na de ontvangst van de aanvraag tot uitbetaling, en na controle op de naleving van de voorwaarden van het voorliggend ontwerp van besluit wordt uitbetaald. In het geval dat niet voldaan is aan de voorwaarden, stelt de commissie de aanvrager hiervan in kennis en wordt de betreffende vergoeding niet uitbetaald. Tegen deze beslissing kan de aanvrager een bezwaar aantekenen.

Artikel 15

voorziet in een in mindering brengen van de door het VLIF verstrekte investeringssteun die nog niet definitief verworven is van de stopzettings- en sloopvergoeding. Het in mindering gebrachte bedrag wordt ter beschikking van het VLIF gesteld.

Artikel 16 stelt dat er door de leden van de commissie controle en toezicht wordt uitgeoefend op de naleving van de bepalingen van het voorliggend ontwerp van besluit.

Als de inhoudelijke voorwaarden niet worden nageleefd, worden de uitbetaalde vergoedingen en bekomen intresten teruggevorderd.

In **artikel 17** wordt nader omschreven over welke bepalingen de Vlaamse minister, bevoegd voor de landbouw en de Vlaamse minister, bevoegd voor de omgeving en de natuur nadere regels kunnen bepalen.

Artikel 18 stelt vast welke ministers belast zijn met de uitvoering van het voorliggend ontwerp van besluit.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Voor de budgettaire impact wordt verwezen naar p.40 van de Conceptnota Pas van 23 februari 2022.

Er dienen dan ook geen bijkomende investeringen te gebeuren voor de implementatie van voorliggend besluit.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën van 28 april 2022 gaat als bijlage.

Het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting van 30 mei 2022 gaat als bijlage.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Naar schatting zullen ongeveer 800 exploitanten in aanmerking komen voor een aanvraag voor stopzettingsvergoeding en sloopvergoeding. Als, naar verwachting, een aanzienlijk deel van dit aantal daadwerkelijk een aanvraag zou indienen, zal dit een weerslag hebben op het personeelsbestand van de betrokken entiteiten. De afhandeling van de betreffende aanvragen houdt onder meer in dat nagegaan wordt of de verstrekte informatie correct is. Voor veel van de verstrekte gegevens zal dit een tijdrovende taak betreffen. In bepaalde gevallen zullen de vergunningen opgevraagd moeten worden bij de vergunningverlenende overheden. Daarnaast moet ook voor elk van de stallen waarvoor een vergoeding wordt aangevraagd een berekening uitgevoerd worden. Elk van de gegevens die hierbij in rekening wordt genomen, zal nauwgezet gecontroleerd moeten worden. Daarnaast is er ook de verwachting dat, gelet op de financiële gevolgen van de beslissing van de commissie, er een significant aantal bezwaren ontvangen zullen worden. De impact op het personeelsbestand zal evenwel ondervangen worden door de toekomstige aanwervingen die besloten werden in uitvoering van de conceptnota PAS van 23 februari 2022 (VR 2022 2302 MED.0068/2)

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het ontwerp van besluit heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4 VERDER TRAJECT

Na principiële goedkeuring wordt dit ontwerp van besluit overgemaakt aan de Raad van State en aan de Vlaamse Toezichtcommissie voor advies.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de vrijwillige stopzetting van varkensstallen
- 2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme:
 - 2.1. te gelasten over het voormelde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie in te winnen;
 - 2.2. te gelasten over het voormelde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen.
 - 2.3. te gelasten het ontwerp van besluit aan te melden bij de Europese Commissie.

de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw

Jo BROUNS